

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania M. S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O.
o ustalenie ustawodawstwa właściwego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 22
czerwca 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 listopada 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 9 listopada 2020 r., oddalił apelację M. S. od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 23 stycznia 2020 r., mocą którego oddalono jego odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 5 września 2019 r., wskazującej jako właściwe ustawodawstwo polskie w zakresie ubezpieczeń społecznych w związku z zatrudnieniem na terenie Niemiec w okresie od dnia 1 grudnia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny przyjął, że praca wnioskodawcy miała charakter marginalny w rozumieniu art. 14 ust. 5b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) Nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Skargę kasacyjną wniósł pełnomocnik odwołującego się, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał,

że jest ona oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), a także zachodzi nieważność postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W pierwszej kolejności należy wskazać, że nie zachodzi nieważność postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.), ponieważ przedmiotem postępowania jest decyzja organu rentowego ustalająca podleganie przez wnioskodawcę ubezpieczeniom społecznym z racji prowadzenia działalności gospodarczej. Oznacza to, że poza jej zakresem pozostaje relacja pracownicza mająca mieć miejsce na terenie Niemiec. Zainteresowanym w sprawie jest podmiot, którego prawa i obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Sprawa nie dotyczy podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę i stąd na sytuację prawną niemieckiego pracodawcy (S. – M. S.) nie wpływa toczące się postępowanie. W tym zakresie orzecznictwo jest zgodne (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2016 r., II UK 297/15, LEX nr 2120892; z dnia 28 kwietnia 2005 r., I UK 236/04, OSNP 2006 nr 1-2, poz. 28; z dnia 25 listopada 2016 r., I UK 370/15, LEX nr 2166375; z dnia 2 lutego 2021 r., II USK 56/21, LEX nr 3115606).

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona tylko wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa albo wydane zostało w wyniku dostrzegalnej w sposób pewny i niewątpliwy bez potrzeby głębszej analizy jurystycznej błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Przy czym w judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Zastosowanie przez Sąd Apelacyjny wskazanych przepisów (przy ocenie decyzji 5 września 2019 r., ustalającej ustawodawstwo polskie) i ich

wykładnia (którą skarżący kontestuje) nie doprowadziły do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

Przed wszystkim procedura ustalania właściwego ustawodawstwa nie jest już zagadnieniem nowym, gdyż była przedmiotem licznych wypowiedzi judykatury. Sąd Najwyższy należycie wyjaśnił jej przebieg (por. wyroki: z dnia 23 listopada 2012 r., II UK 103/12, OSNP 2013 nr 19-20, poz. 238; z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 333/12, OSNP 2014 nr 3, poz. 47; z dnia 11 września 2014 r., II UK 587/13, OSNP 2016 nr 1, poz. 13; z dnia 21 stycznia 2016 r., III UK 61/15, LEX nr 1977828).

Ocena, czy została wyczerpana wymagana przez art. 16 ust. 4 rozporządzenia nr 987/2009 procedura współdziałania, wymaga w pierwszej kolejności jednoznacznych ustaleń faktycznych co do treści pism wymienianych między właściwymi instytucjami. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 września 2016 r., I UZ 14/16 (LEX nr 2153430) wskazał, że wyznaczone zakresem art. 16 ust. 4 rozporządzenia nr 987/2009 obowiązki instytucji właściwej miejsca świadczenia pracy sprowadzają się jednak do udzielenia (także z własnej inicjatywy) stosownych wyjaśnień i przedstawienia swojego stanowiska (opinii) odnośnie do ustawodawstwa właściwego. Przepisy rozporządzenia wykonawczego, ani też Decyzja nr A1 z dnia 12 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia procedury dialogu i koncyliacji w zakresie ważności dokumentów, określenia ustawodawstwa właściwego oraz udzielania świadczeń na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 (Dz.Urz. UE nr C 106/1; dalej decyzja nr A1) nie stawiają w tym zakresie żadnych wymagań formalnych, w szczególności nie wymaga się wydania przez instytucję właściwą miejsca wykonywania pracy najemnej formalnej decyzji w indywidualnej sprawie. Opinia ta może przybrać postać pisma (informacji), stąd dla oceny, czy przedstawione w nim stanowisko ma zastosowanie do indywidualnej sytuacji zainteresowanego występującego z wnioskiem o ustalenie ustawodawstwa, ważna jest jego treść.

Na gruncie niniejszej sprawy, organ rentowy, opierając się na informacjach przekazanych przez niemiecki organ ubezpieczeniowy, który wskazał, że zostały zgłoszone wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia wnioskodawcy za wskazane okresy i że nie dysponuje innymi danymi, a kwestię marginalności zatrudnienia powinien zweryfikować polski organ ubezpieczeniowy - pismem z dnia 13 czerwca 2019 r.,

tymczasowo ustalił, że właściwym ustawodawstwem dla wnioskodawcy od 1 grudnia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r. jest ustawodawstwo polskie. W takiej sytuacji Zakład Ubezpieczeń Społecznych, wydając decyzję o ustaleniu ustawodawstwa polskiego, nie dokonuje nieuprawnionej, „samodzielnej” oceny (stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia zainteresowanego w Niemczech, ale jedynie uwzględnia stanowisko instytucji właściwej.

Mając na uwadze motywy przedstawione powyżej, Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c.